

דף צט.

עין משפט א.ב.

ח"מ סימן קסט פ"א

א. מי שיש לו בור בפנים בביתו של חבירו ויש לו דרך עליו, אין לו רשות להכנס שם אלא ביום ובשעה שדרך בני אדם להכנס. ואין לו רשות להכניס לשם בהמותיו אלא ממלא ומוציא להם לחוץ. וכל אחד מהם עושה מפתח לבור שלא יכנס אחד מהם אלא מדעת חבירו.

* וכל זה כבור, אבל בחצר הפנימי נכנס בין ביום בין בלילה.

דף צט:

עין משפט א.

ח"מ סימן קסט פ"א

עין בסעיף הקודם

עין משפט ב.

ח"מ סימן קסט פ"ב

ב. מי שיש לו גינה לפניו מגינתו של חבירו אין לו רשות להכנס בה בלילה ולא להכניס לתוכה סוחרים, ולא יכנס מתוכה לשדה

צ. ממשנה בתרא צ"ט ע"א, ומיירי שבעל הבור קנאו מבעה"ב בסתם או נפל בחלקו בירושה שם והותנה בניהם בשעת חלוקה שיהיה לו דרך בבית חבירו.

ואינו נכנס אלא ביום, דמסתמא לא נתרצה לו לקום בלילה ממיטתו ולפתוח לו. סמ"ע ס"ק ב'.

ק. כדמפרש בגמ' שם שבעל הבור צריך כדי לשמור מימיו, ובעל הבית משום חשד אשתו, שלא יכנס לעולם לביתו של בעה"ב אלא א"כ ישנו לבעה"ב בביתו.

ומפתח לבור היינו מסגרת לסגור הבור, ובעל הבית משום חשד אשתו היינו שלא יכנס בעל הבור לאשתו של בעה"ב ויאמר לשאוב מים מהבור, שהרי הבור נעול. סמ"ע ס"ק ג'. וכתב הב"ח דה"ה בחדר צריך שכל אחד יעשה מפתח לחדר משום חשד אשתו. ונקט בור משום דין דבהמתו.

ר. ומ"מ כל אחד צריך מפתח לחדר. ש"ך ס"ק א'.

ש. ממשנה שם צ"ט ע"ב.

ולא להכניס לתוכה סוחרים היינו הלוקחים ממנו ירקות.

אחרת ^ת, והחיצון זורע את הדרך ^א.

נתן לו הדרך מן הצד מדעת שניהם, נכנס בה באיזו שעה שירצה ומכניס לשם סוחרים אבל לא יכנס מתוכה לשדה אחרת, ושניהם אינם רשאים לזרעה.

עין משפט ג.ד. חו"מ סימן ריו סעיף א

א. המוכר לחבירו בתוך שדהו מקום אמת המים להשקות בה בית השלחין, נותן לו בתוך שדהו אמת מים שרוחבה שתי אמות, ואמה נוספת מכאן ומכאן לגדותיה ^ב. ואם מכר לו אמת המים להשקות בה בסילון שאינו גדול כל כך ועשוי להשקות בהמה ולרחיצת כלים, נותן לו אמת מים שרוחבה אמה ועוד חצי אמה מכאן ומכאן לגדותיה.

עין משפט ה.ו. חו"מ סימן ריו סעיף ב

ב. השיעור של האמה לגדותיה מכאן ומכאן נוטען בעל השדה אבל לא זורען בזרעים ^ג שהם מלחלחין את הקרקע ומקלקלין אמת המים.

עין משפט ז.ז. חו"מ סימן ריו סעיף ג

ג. התקלקלו גדותיה בעל אמת המים מתקנן בעפר אותה שדה ^ד שע"מ

ת. דאפי' בחצר יש בו משום ריבוי הנכנסים והיוצאים כ"ש בביתו.

א. כתב ה"ה בפ"ו משכנים הלכה ו' דפירש ר"ש דכשהדרך באמצע אנן סהדי שלא מחל הדרך מכל וכל שלא לזורעו, אבל מן הצד אינו נפסד כל כך, וכיון שמדעת שניהם הוא, מסתמא מחל לו הדרך לגמרי להיות מיוחד להליכה ולא לזריעה. סמ"ע ס"ק ה'.

ב. ב"ב צ"ט ע"ב ורמב"ם פכ"א ממכירה הלכה ז'. והיינו שהלוקח יחפור באותה שדה לצורכו אמת המים להשקות ממנה את בית השלחין שלו שצריכין מים הרבה וע"כ צריך המוכר ליתן לו קרקע רחב. סמ"ע ס"ק א'.

ג. כרב נחמן אמר שמואל שם דהלכתא כוותיה בדיני. שהזרעים מתפשטים ומקלקלין שפתו.

ד. שם בגמ' וכדמפרש רב פפא הטעם שם, ומ"מ מייחדין מתחילה אמה לשפה, ושכאותה אמה אין המוכר רשאי לזרוע ולא לעשות שום דבר שיקלקל השפה כדי שלא יצטרך הלוקח לתקנן תמיד, אבל מהאמה שהשאיר לשפה והלאה רשות ביד המוכר לזרוע אלא שאם תתקלקל השפה יטול הלוקח עפר מאותה שדה ויתקנן. סמ"ע ס"ק ד'.

כן קבל עליו המוכר להיות אמת המים בתוך שדהו.

עין משפט ט. חו"מ סימן שעז סעיף א

א. מי שהיתה דרך הרבים עוברת בתוך שדהו ונטלה ונתן לרבים מן הצד, מה שנתן נתן ^ה וזכו בו, ומה שנטל לא זכה בו.

* מצר ^ו שהחזיקו בו רבים ברשות ^ז אסור לקלקלו.

עין משפט כג. חו"מ סימן ריו סעיף ד

ד. המוכר לחבירו דרך בתוך שדהו, אם דרך היחיד מכר לו נותן לו שתי אמות ומחצה ^ה רחבה.

מכר לו דרך בין עיר לעיר נותן לו ח' אמות רוחב הדרך. מכר לו דרך הרבים נותן לו רוחב ט"ז אמה ^ט ואם מכר לו מקום למעמד ^י נותן לו בית ד' קבין.

ה. רמב"ם סוף פי"ג מגזקי ממון ממשנה ב"ב צ"ט ע"ב, וכתב הסמ"ע דוקא בדרך שכל מי שרוצה ילך שם אפי' ממקומות דעלמא, אבל אם היה הדרך מיוחד רק לבני מבוי או עיר אחת בלבד, שאז ז' טובי העיר של אותה העיר יכולים להחליף אותו בדרך אחרת ומי ימחה בידם, ותנאם קיים וכ"ש דלא זכו בזה ובזה ע"ש.

ו. ושיעורו אין פחות מט"ז אמות רמב"ם שם, ועיין בתשובת הרשב"א סי' אלף קנ"ב כמה הוי חזקתן, ורשב"ם ב"ב ק' ע"א.

ז. משא"כ כשהחזיקו בו שלא ברשות, מיהו כל שהרבים מוחזקים בו עתה לפנינו טוענין להם ואמרינן שודאי ברשות החזיקו בו. סמ"ע ס"ק ב'.

ח. כברייתא דדייני גולה ב"ב ק' ע"א. ודרך יחיד היינו לילך בו לשדהו שהוא מיוחד לו לבדו, לאפוקי אם מכר לו דרך שילך דרכו מעיר לעיר שאז רגילין לפגוש בני אדם זה בחבירו טוענין בבהמותיהן או רוכבין בעגלות וע"כ צריך ליתן רוחב ב' עגלות שהם ח' אמות. סמ"ע ס"ק ו'.

ט. שהוא שיעור ר"ה לענין שבת. סמ"ע ס"ק י'.

י. מקום שעומדים שם בשוכם מהקברות סמוך לבית הקברות. סמ"ע ס"ק י"א. והוא מדייני ציפורי שם.